

МАНАР-ЦІ ЕРБЫ

КОМСОМОЛ ЦЕНТРА КОМИТЕТ НАВРАМ КНИГА ВАРМАЎ

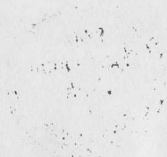

MAHAR-UJ ERB

MAHAR-UJ ERB

MAHAR-UJ ERB

MAHAR-UJ ERB

MAHAR-UJ ERB

Ман. (В).
3-9

МАНАР-УЈ ЕРЪЪ

МАЊСИ МОЈТЪТ, ЕРЪЪТ

I. SERNECOVA, V. SERNECOV HANSESTE

N. KOSTROV POSLASTE

КОМСОМОЛ СЕНТРИ КОМИТЕТ НАВРАМ КНИГА ВАРМАЉ
ЛЕНИНГРАД — 1936

101. НАМН
8-5 H

ПРОМЫШОНКА

СКАЗКИ И ПЕСНИ НАРОДА МАНСИ (ВОГУЛОВ)

СОБРАЛИ
И. Я. ЧЕРНЕЦОВА и В. Н. ЧЕРНЕЦОВ

ОБЛОЖКА И РИСУНКИ Н. И. КОСТРОВА

ЦК ВЛКСМ
ИЗДАТЕЛЬСТВО ДЕТСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ
ЛЕНИНГРАДСКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
1936

Mahar-uj erħьg mojt

Kerħьg řal pařhvit ja,
Touħьg řal pařhvit ja,
Lunt sah olne meshiř ja,
Vas sah olne meshiř ja.

Ponal ker hap supe
Naluv nařħьtaste
Amp řelm tup supe vħь
Ta talas
Ta tovanti.

Hosa tovi, vati tovi,
Mař erħьg, mař kasьl.

Lavi:— Seħьg řuřter ojkaris,
Huřme jot ta lakvanti.

Hosa minas, vati minas
Akv paulen johtes.

— Seħьg řuřter ojka, pař kvalen!
Janħь sort hul petsuv.

— Turum luven pelave.
Toha ta tovani.

Hosa minas, vati minas,
Os akv paulen johtes.

— Seһьг Һuңter ojkaris,
Uns hul petsuv.

Hul teңkve paһ kvalen!

— Ati, turum luven pelave.
Toha ta tovani.

Maң eгьһ, maң kasь.

Seһe jot lakvani,

Huһme jot lakvani,

Huһmьг Һuңter ojkaris,

Seһьг Һuңter ojkaris

Akv paulen johtes.

— Huһmьг Һuңter ojkaris,

Supьһ hul petsuv.

Supьһ teңkve, paһ kvalen!

— Kvaleһkem kvaleһum,

Supьһ hul teңkve.

Hule atьг!

Paһ ta kval,

Supьһ hul anil unttuves,

Sup̄h̄ hul anite pusen teste.
Kona kvaluḡkve pats,
Kuṡu hilum voḡhan
Jola raḡatas.
Puki paḡh̄ pokmatas.
Paṡh̄lap haḡttaves,
Pukite lap junt̄h̄laves.
Os ta tovani.

Seḡe jot ta lakvanti,
Seḡh̄ ṡuṡṡer ojkaris.
Huḡme jot ta lakvanti,
Huḡm̄h̄ ṡuṡṡer ojkaris.

Akv mat paḡ kvaless,
Vor salin juv-tajapaves.
Vor sali nup̄l lavi:
— Juntup sam osa sohril
Paḡh̄ ti silajeḡum.
Vor sali lavi:

— Pukim ul sileln,
Am sopum̄n̄ kon-kvalen.
— Tur hurin saka luṡsiḡ,
Luṡsiḡ perihlavem.
— Pal asum̄n̄ kon-kvalen.
— Pal aṡn̄ saka hanṡh̄.

Vor sali puki palʹh ta silajaste,
Kon kvalapas.
Os ta tovani.

Akv mat ert pasʹhlap luʹi.

— Seʹhʹj tuŋter ojkakve,
Hotal mineʹhʹn?

— Hontlangkve mineʹhum.

— Hotjut palt mineʹhʹn?

— Meŋkv-ojka palt mineʹhum.

— Manʹhʹ?

— Aʹhʹj kolum,

Pʹhʹn kolum

Sakvatas, alas.

Moʹlah asten,

Akvjot minimen!

Pasʹhlap ta astes,

Ta minʹmʹhtasʹh,

Ta mineʹhʹ.

Hosa minasʹh, vaʹi minasʹh,

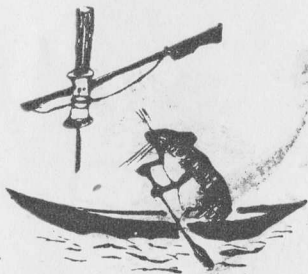
Noutup luʹi.

— Humʹhʹ, hotal minijen?

— Hontlangkve minimen.

— Hotjut palt minijen?

— Meŋkv-ojka palt minimen.

— Манры? —

— Аһы кolum,

Рыһы кolum

Sakvatas, alas.

Noutup asten,

Mojah minen!

Noutup ta astes.

Ta mineht.

Akv mat nouthatne part ļuļi.

— Mahum, hotaļ minijen?

— Hotlaņkve minev.

— Hotjut palt minijen?

— Meņkv-ojka palt minev.

— Манры? —

— Аһы кolum,

Рыһы кolum

Sakvatas, alas.

Nouthatne part, asten

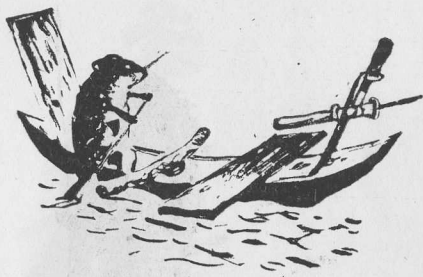
Mojah minen!

Nouthatne part astes.

Ta mineht.

Akv mat ert hul jākatlan part ļuļi.

— Hotaļ minijen, mahum?

— Hontlangve minev.
— Hotjut palt minijen?
— Meŋkv-ojka palt minev.
— Manr̄h̄?
— Aħ̄ŋ kolum,
P̄h̄ŋ kolum
Sakvatas, alas.
Mołah asten, minen!
Part ta astapas.
Ta mineħt.

Akv mat minimenel,
Por-san unli.
Por-san lavi:

— Nan hotał ti savit hum
athatsen,
— Nan hotał ti savit hum
minijen?

— Hontlangve minev.
— Hotjut palt minijen?
— Meŋkv-ojka palt minev.
— Manr̄h̄?
— Aħ̄ŋ kolum,
P̄h̄ŋ kolum
Sakvatas, alas.

Por-san, asten
Moļah minen!
Por-san ta astapas.
Ta mineht.

Meņkv-ojka koln
Ta johtesът.
Eti ļohtesът,
Por-san arasen ramsanel,
Hul-jakatlan ņaļsij part
Avi suntn nortsanel.
Mahar-uj ta hajtas,
Meņkv-ojka huji.
Mahar-uj tuv ta minas,
Meņkv-ojka palt hajtas.
Mahar-uj lavi:
— Meņkv-ojka tusan ti pusen
Ti hurtalijanum!

Meņkv-ojka noņh-ta-kvalapas:
— Sanen tiniņ hola uj!
Sar am uļā noņh paltehum.
Am naņen sar sopitilum.
Meņkv-ojka uļā paļьh ta rautaste,
Ta porat por-san ta pokmati,
Meņkv-ojka samahe sar lap-tahasъh.

Meņkv-ojka konaļ kos hajtalahtas,
Hul-jakatlan ņalsiņ partne johtuvpas
Laḥyl pattaḥe volkatasḥ,
Honi ti raḥatas Meņkv-ojka.

Mahar-uj roḡhi:

— Noutup, jajen, raten, raten!

Pasḥlap, pasjen, pasjen!

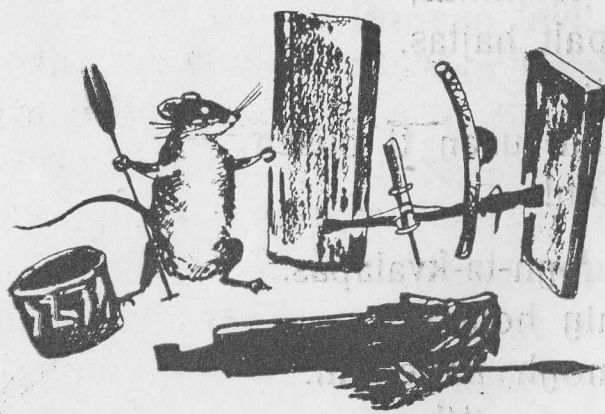
Nouthatne part, raten, raten!

Mahar-uj tau taj ta hurtali.

Meņkv-ojka ta alasanel.

Aḡ ta oleḡt,

Aḡ ta suḡeḡt.

Hurum jabpъh mojt

Pes porat ojka hurum pъh oъsi. Jomas, janъht pъhrisit.

Asan lavi:

— Tit As vatat us oli. Ta usen! mujlugkve jalehum.

Asan ta minas, akvaъh atim ta.

Pъhъt laveht:

— Asuy akvaъh minas, juv akvaъh at johtinud

Ta pault akijanel, ojka ols. Akijanel nupъl kitъhlahteht:

— Aki, asuy hota! minas?

— Asan uset ta alves.

— Man nur vъgkve ta minev.

Akijanel lavi:

— Nan ij vahtalt osen, nagki alaven.

— Vos alavev!

Akijanel њal, jovt sopitas. Hurum hum pusen њal-jovtъl ti minasъt.

As vatat sat hum oleht. Ta mahumna asanel ta alime.

Hurum jahpъh ekva hontъhlasъt. Ekva tan nup-lanel lavi:

— Asen ti uset alves.

Usen ta minasъt, us taltan pah pohtasъt.

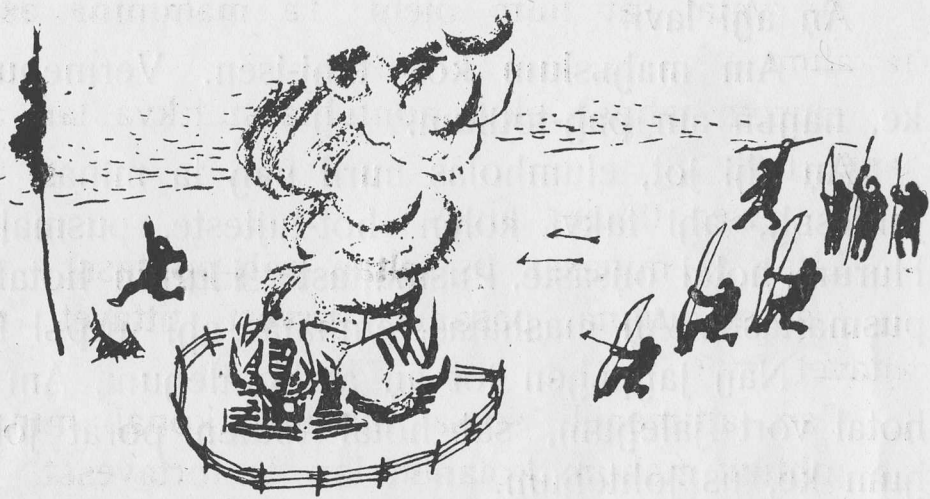
Us mahumna pasanyl varvest, tittavet, vinal ajtavet.

Tan ajtimenel, sossa mahum konaļ minasъt, an johtum mahum kolanelt lap ta tortavesъt. Tuvl uļal kol pelamtaves. Kol akvaъh holam mus uļan tajves. Kit hum roņheъh, pukjanen ta pokmatasъt.

Akv hum at pokmati, at sarave. Kol holas, tau siraj sisil kon roņhъmas. Kon-pates, sossa mahumna ņalъ pahvtuņkve patves. Pese ņalъ ta hoj-ves. Karta ulta roņhъmas, vitn minas, vitn saltes. Sort huril saltes. Tolъhъ lap-repъhtaves. Tolъhъ pah-hartave. Pah ti johtuņkve jemtes, ti alave. Ker tolъhъ tara minaste. Tolъhъ hartves, atim, tup ase ļuli.

Loņhaļ ta minas. Us lui ouln minas. Us lui oult vit totne hajtup pohan hulihtahtas. Reņъhъ hotel ols. Hajtup pui oult kol oli. Tave aluņkve marlum mahum jahahъi. Jahahъi, vit totuņkve minas.

Vit totuņkve minas, kasalaste, haņseste. Peset hojim hum, sort huril tau ti hulihtahtam.

Añ ahi lavi:

— Am mah̄slum kos t̄hj-isen. Vermenuv̄n ke, nañ̄n am pañ-totilum.

Añ ahi jot, elumholas huril pañ ta minas. Pañ johtes̄h̄, ahi takvi kolen hot-tujtete, pusmañtite. Hurum hotal oñsaste. Pusmañtaste. Hurum hotal sis pusmañtaste. Añ mashatas, enthatas, ahi nup̄l lavi:

— Nañ jah̄r̄hen jot añ at hontleñum. Am sat hotal vort jaleñum, sat hotal toulen porat johteñum ke, us johteñum.

Vorn minas. Hurum hotal minas, ul̄ jiv añan johtes, jol hujas.

Hujimete akv mat ert, akv ekva johtes. Sunsi elumholas huji. Ti hal̄ ojũkve kusi.

Nomsi:

— Sar ļapan jaleñum. Usam man lilij.

Sunsi palt pañsimsak nañki. Takvi tañatam pañsimsake tuvle hañseste.

Lavi:

— Am p̄ñum nañ!

— Vek am sanum ati.

— Nañ at ke añteñ̄n, kat pattamna sakvit paserteñum. Nañ ñolanten tont añiteñ̄n toh.

Ekva pasertas, ñolantaste. Tuvl̄ hañseste—tau sane nas ati!

Juv ta minasъhъ. Johtesъhъ, sane nuryl lavi:

— Naŋ manuryl tit olehъn?

— Am vorut koln totvesum, naŋ ta porat maŋ olsen.

Ръhe hot tujtесте. Akv mat ert akv ojka ti johtes. Nasati, sane vorut ojka osnete.

Ojka lavi:

— Kоhъn elumholas atyl ti pasi.

Ekvate lavi:

— Huŋ anum totmъn porat elmholas kolt oŋsihlam ulamanum masъhъlasum.

Ojkate ta pojtes. Tenutyl tittite.

Akv matert kit ŋavram hum ti johtesъhъ. Juv saltsъhъ, lavehъhъ:

— Menamennyl ul tujteln. Menamennyl ul tujtъhleln, menmen pasapanete atim.

Ръhъris nomъlmates:

— Ten os ta hurip matarъhъ taъhъ. Am pumahtahtasum us sakvataŋkve nomsehъum. Am jotum veritaŋkve ta artalahteъhъ.

Kol kann ta porat ti porъhъmas.

Nomsi:

— Matъr jemti, taji vos jemti.

Kol kant tъh-tuv jomъhti, kol kan partat orasyl husleht. Teŋ lavehъhъ:

— Nasati menki jahp̄hamen olum. Aņ munt
naņ manr̄h̄ hot tujt̄h̄laslen, — sanen uip̄yl laveh̄.

Hurum hotal mujlas̄t halanelt. Jime satit hotal
toulas, mosmaltalim usen us ta minas̄t. Tan mi-
nuņkve pats̄t. Mahmane nasati salıņt olm̄t. Juv
posves̄t. Hurum sun taņyl sali puvs̄t. Taven sar̄k
puņk matum kit sali puvs̄t. Ta minas̄t.

Akv sun taņyl jaņk, akv sun taņyl hansaņ ker-
hats̄t, ta minas̄t.

Usen johtes̄t. Oulet nenel palt hojas̄t. Pohan
ketsanel. Ta pohan minas. Hontlaņkve tuvl pats̄t.
To hum vitn por̄h̄mas, to hum ahtas̄h̄ oumlas,
to hum uļal paltsanel, to hum ņalyl alasanel. Por-
masanel tuvl visanel, ne jot visanel. Oulet peset
ņalne hojim humen neņh̄ vojves. Juv ta vantlas̄t,
Aņ ta oleht, aņ ta suneht. Ta ojupas.

Редактор К. Шавров. Редактор-художник Ю. Петров. Техн. редактор Н. Родченко. Книга сдана в набор 2/XII-1935 г. Подпис. к печати 3/II 1936 г. Инд. Д.-Н. Лендетиздат № 139 Тир. 1000 экз. Ленгортит № 3525. Зак. № 2267. Форм. бум. 72X94¹/₁₆. 1¹/₄ печ. л. У. а. л. 1¹/₄ (тип. знаков в 1 бум. л. 26.000) Бумажных л. ⁹/₈. Тип. „Колитерн“ Красная, 1.

Инд. Д. 28 Ц. 1936.
Акт № 9
Вклад. л. _____

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Ман. (В.)
3-9

45 коп.

№01258

И. Чернецова „Про мышонка“. (На мансийском языке).